

Succintă gramatică și mic dicționar-Interlingua

ARTICOLUL

Articolul hotărât este *le* pentru toate genurile și numerele. Articolul nehotărât este *un* pentru toate genurile: *le patre, le matre, le hotel, le ideas, un infante, un femina, un television*. Prepozițiile *a* și *de* plus articolul hotărât devin *al* și *del*: *ille pensa al ideas del professor*.

PLURALUL

Substantivele terminate cu o vocală formează pluralul prin adăugarea lui *-s*, iar cele terminate în consoană prin adăugarea lui *-es*: *le lingua – le linguas; un nation – multe nationes*.

ADJECTIVUL

Adjectivul este invariabil (nu se acordă cu substantivul sau pronumele) și poate sta înaintea substantivului sau după acesta: *bon die, le bon infantes, un grande hotel, un idea interessante, interessante ideas*.

ADVERBUL

Adverbul este format prin adăugarea lui *-mente* (*-amente* după un *-c* final) la adjectiv: *un recente edition – recentemente editate; un impossibilitate physic – physicamente impossibile*.

COMPARATIVUL ȘI SUPERLATIVUL

Comparativul adjectivelor și adverbelor se formează cu *plus* și superlativul cu *le plus*; iar pentru gradele de inferioritate cu *minus* și *le minus*: *forte – plus forte –le plus forte. London es un del plus grande citates del mundo; le aquila vola plus velocemente que le anate; un centimetro es minus longe que un metro, ma un millimetro es le minus longe del tres*.

VERBUL

Verbul are numai 7 forme diferite (forma de bază plus cele 6 termi-

nații: *-va, -ra, -rea, -r, -nte, -te*):

-	prezent și imperativ	<i>parla vide audi</i>
-va	trecut	<i>parlava videva audiva</i>
-ra	viitor	<i>parlara videra audira</i>
-rea	condițional	<i>parlarea viderea audirea</i>
-r	infinitiv	<i>parlar vider audir</i>
-nte	participiu prezent	<i>parlante vidente audiente</i>
-te	participiu trecut	<i>parlate vidite audite</i>

Infinitivul are trei terminații (*-ar, -er, -ir*) și fiecare verb se formează ca în tabelă, cu excepția câtorva verbe în *-er* (*caper, facer, saper, injicer*) care au participiul prezent în *-iente* ca verbelor în *-ir*.

O formă a verbului se folosește pentru toate persoanele la singular (*io, tu, ille, illa, illo, on*) și plural (*nos, vos, illes, illas, illos*). Se omite pronumele numai la imperativ și în unele expresii impersonale.

Verbele *esser, haber* și *vader*, au, alături de forma normală, o formă abreviată *es, ha, va*.

Terminația viitorului și a condiționalului este accentuată (însă fără semnul accentului): *parlara, parlarea*. Viitorul se mai poate forma cu auxiliarul *vader* și infinitivul: *nos va parlar*.

Trecutul este formă normală pentru povestirea evenimentelor trecute (terminate și continue). Acesta este perfectul simplu și imperfectul. El este și o altă formă pentru perfectul compus.

Perfectul compus și mai mult ca perfectul se formează cu *ha* și *haveva* plus participiul trecut: *io ha parlate, io haveva parlate*.

Conjunctivul nu există, cu excepția verbului *esser*, al cărui conjunctiv, *sia*, este și formă normală de imperativ a acestuia.

Alături de formele regulate, verbul *esser* are și forme facultative: persoana a treia plural la prezent poate fi *son*, viitorul și condiționalul: *sera, serea* și trecutul *era*.

PRONUME

Formele pronumelor personale sunt: cu funcția de subiect: *io, tu, ille, illa, illo, il, nos, vos, illes, illas, illos*; cu funcția de obiect: *me, te, le,*

la, lo, les las, los.

Formele adjectivului posesiv care stă înaintea substantivului sunt: *mi, tu, su, nostre, vostre, lor*. Când stă după substantiv, acesta are aceleași forme cu pronumele posesiv la singular: *mⁱe, t^ue, s^ue, nostre, vostre, lore*. Formele pronumelor posesive la plural sunt: *mies, tues, sues, nostres, vostres, lores*. Pronumele reflexiv este *se*.

PRONUNȚIE

Pronunțarea este ca în limba româna cu câteva excepții: *ch* în cazuri speciale se citește uneori *s*: *chassar, chal, China*; iar alteori *ci*: *chocolate, chec, Chile*; *g* în sufixul *-age* se citește *j*: *bagage, carotage, montage*; *h* puțin aspirat sau mut; *j* uneori ca *i* semivocalic: *Johanna*; *s* intervocalic *z*: *base*; *t* în *-tia* și *-tion* *t*: *resistentia, ration*.

ACCENT

Accentuarea este naturală, accentul căzând de cele mai multe ori pe vocala dinaintea ultimei consoane.

A

a, ad la, spre

ab de la

accender a aprinde

adjutar a ajuta

ager a acționa

al = a le

alia altceva

alibi în altă parte

alicubi undeva

alicun vreun, pl.
unii

alicuno vreunul,
cineva

aliquando cândva

aliquanto, aliqua
puțin, întrucâtva

alique ceva

alora atunci

alsi de asemenea

alte înalt; **in alto**
sus

altere alt(ul)

alterubi aiurea, în
altă parte

amar a iubi

ambe amândoi,
ambii

ambiente
ambianță, mediu

amico amic

an oare?

ancora încă

anno an

anque de asemenea

ante înainte

antea mai înainte

aperir a deschide

apparer a apărea

appellar a chema

appertiner a
aparține

apprender a învăța

apud lângă

arder a arde

arrivar a sosi

ascoltar a asculta

assatis destul

assecurar a asigura

assi astfel

attender a aștepta

attinger a atinge

attraher a atrage

audir a auzi

augmentar a crește, a spori
avante în față, înaintea

B

basse jos; **in basso** în jos
bastante destul
batter a bate
belle frumos
ben bine; **ben que** deși, cu toate că
besonio nevoie
biber a bea
bon bun
brachio braț
breve scurt

C

cader a cădea
calide cald
cambiar a schimba
camera cameră
campo câmp
capace capabil
capite cap
car drag
casa casa
caso caz
cata fiecare
causa cauză; a **causa de** din cauza
celar a ascunde
celle acel, acea
cento o sută
cercar a căuta
certe anumit

certo desigur
ci aici
cinque cinci
circa, circum circa, în jur de
cis dincoace de
citade cetate, oraș
clauder a închide
cognoscer a cunoaște
comenciar a începe
como ca (și) cum
comocunque oricum
con cu
continer a conține
contra împotriva
convenir a conveni
coperir a acoperi
coram în față
corde inimă
corpore corp
cosa lucru
costar a costa
creder a crede
crescer a crește
cuje a, al, ale cui
currer a alerga
curte scurt

D

dar a da
de de, de la
deber a datora
dece zece
del = de le
deman mâine
demandar a întreba

depois, depost după
derecto drept
desde de la
detra înapoi, în urmă
dext(e)re (la) dreapta
dicer a zice
die zi(ua)
difficile dificil
disparer a dispărea
dolor durere
dono dar
dubita îndoiala
ducer a duce, a conduce
dum în timp ce
dunque deci
duo doi
durante în timpul;
durante que în timp ce

E

e și
ecce iată
effortiar se a se forța
ergo prin urmare
esque oare?
esser a fi
estate vară
estranie straniu
etate etate, vârstă
etiam la fel de
ex afară de
exprimer a exprima
extra în afară de

F

facere a face
facie față
facile ușor
facto fapt
felice fericit
femina femeie
filia fiica
filio fiu
fin sfârșit; **a fin de**
 în scop de; **a fin de**
que pentru ca; **al**
fin la sfârșit; **in**
fin în sfârșit
finir a termina
folio frunză, foaie
foras, foris în afară
 de
forsan poate
forte puternic
fortiar a forța
fratre frate
frigide rece
fundar a funda
fundo fund

G

gamba gambă
ganiar a câștiga
gauder a bucura
gaudio bucurie
grande mare
grate recunoscător

H

haber a avea
al hasardo din
 întâmplare
heri ieri

hiberno iarnă
hic aici, aci
hodie astăzi
homine om
hora oră; **de bon**
hora devreme

I

il el; **il ha** există,
 sînt
illa ea
illac acolo
ille el
illes ei
illo el (neutru)
imprimer a
 imprima
in în
incontrar a întâlni
infante copil
infra dedesubt
inseniar a instrui
insimul împreună
integre întreg
inter între, printre
interim, intertanto
 între timp

intra înăuntru
inviar a trimite
in vice în locul
io eu
ipse însuși
iste acest

J

ja, jam deja
jacer a sta culcat
jammais vreodată
jectar a arunca

junger a împreuna
justo tocmai
juvene tânăr
juxta lângă

L

large larg
lassar a lăsa
leger a citi
legier ușor, frivol
lente încet
levar a ridica
leve stînga, ușor
libere liber
libro carte
lingua limbă
littera scrisoare
lo que ceea ce
loco loc; **in loco de**
 în loc de
longe lung, mult
 timp
lontan departe
lor a lor
lumine lumină

M

ma însă, dar
major mai mare
mal rău, dăunător
malgrado în ciuda
mancar a(-i) lipsi
mangiar a mânca
maniera; de - que:
 astfel încât
mano mână
matino dimineața
medie jumătate
melio mai bine

melior mai bun
mense lună
mesme același
mesmo chiar
mi al meu
minor mai mic
minus mai puțin; **a minus que** numai dacă; **al minus** cel puțin
mitter a pune
moneta bani, monedă
monstrar a arăta
morir a muri
multe mult(e)
multo foarte, mult
mun-do lume

N

nam căci
nascere a naște
necubi nicăieri
necun nici un(ul)
nemo nimeni
nette net, curat
ni nici
nihil, nil nimic
nimie, nimis prea (mult)
no, non nu
nomine nume
nondum încă nu
nonne? nu-i așa?
nonobstante totuși, cu toate acestea
nos noi
nostre al nostru
nove nou, nouă (9); **de nove, de novo**

din nou
nove(m) nouă (9)
nulle niciun, nul
nullemente deloc
numerose numeros
nunc acum
nunquam, nunca niciodată
nusquam nicăieri

O

o sau; **o .. o** ori .. ori
oblidar a uita
obra operă
obtener a obține
octo opt
oculo ochi
olim altădată
omne tot
on se, cineva
ora acum

P

pagar a plăti
pais țară
parer a apărea
parlar a vorbi
parola cuvânt
parve mic
passato trecut
pauc puțini
pauc puțin
paupere sărac
pede picior
pejo mai rău
pena pedeapsă; **a pena** abia
pensar a gândi

per prin, de (căt-re)
periculo pericol
perque pentru că, de ce
pertiner a aparține
pesante greu
placer a plăcea
plen plin
plure mulți
plus mai mult; **al plus** cel mai mult; **de/in plus** în plus
plutosto mai curând
poc(o) puțini
pois apoi
poner a pune
populo popor
portar a purta
post înapoi, după
postea după aceea
postmeridie după amiază
poter a putea
povre sărac
prender a lua
presso (a) lângă
preste gata
presto repede, iute
preter dincolo de
prime prim
primo mai întâi
pro pentru
probar a proba
proponer a propune
proprie propriu
proque pentru că

Q

qua ca, în calitate de
qual care; **le qual** pe care
qualcunque oarecare
qualque câteva
quando când
quandocunque oricând
quante câți
quanto cât; **quanto** a cât despre
quantocunque orice, oricât
quasi aproape
quattro patru
que care, ce; **lo que** ceea ce
quecunque oricare
qui care
quicunque oricine
quo unde

R

rapide repede
ration rațiune
re despre, relativ la
reciper a primi
regratiar a mulțumi
reguardar a privi
remaner, restar a rămâne
responder a răspunde
retro în urmă, acum..
ric bogat

S

salutar a saluta
salvo fără, cu excepția
san sănătos
saper a ști; **a saper** și anume
satis destul
scriber a scrie
se se, (pe) sine
secun(do) conform, după
secur sigur
sed dar, însă
seder a șede
semper, sempre mereu
senior domn
seniora doamnă
senioretta domnișoară
septe șapte
septimana săptămână
sequer a urma
sex șase
si da, dacă, atât de
sia fie
sin fără
sinistre stâng
sol singur, soare
solmente numai, măcar
soror soră
de sorta que = de maniera que
sortir a ieși
sovente (a)des(ea)
star a sta în picioare

su al său
sub sub
subite brusc, deodată
super pe, deasupra
super toto mai ales
supponer a presupune
supra deasupra
sur pe

T

tacer a tăce
tal astfel
talmente atât de
tamen totuși
tante atât de
tanto atât de mult;
in tanto que în calitate de
tarde târziu
tempore timp
tener a ține
timer a se teme
tosto curând; **de plus tosto** mai curând
tote tot
totevia totuși
toto tot; **in toto** în total; **non del toto** deloc
tractar a trata
traducer a traduce
traher a trage
tranquille liniștit
trans peste, prin
travaliar a lucra
tres trei
troppo prea mult

trovar a găsi
tu tu
tum, tunc atunci

U

ubi unde
ubicunque oriunde
ubique
pretutindeni
ulle câțiva
ultime ultim
ultra dincolo
un un
unquam cândva
usquam undeva
usque până la

utile util

V

vacue vid
vader a merge
varie diferit
vender a vinde
venir a veni
ver adevăr
verso spre, către
vespere seară
vetere, vetule
vechi, bătrân
via departe, drum
vice dată; a **vices**
uneori; **in vice de**

în loc de
vider a vedea
vista vedere
viste având în
vedere
viver a trăi
volar a zbura
voler a voi
vos voi
vostre al vostru

W

west vest

Y

ya deja

Union Mundial pro Interlingua

Interlingua – communication sin frontieras

www.interlingua.com

© 2017